

ENKELE AANTEKENINGEN BETREFFENDE DE "SYSTEMATISCHE LIJST VAN  
NEDERLANDSE RECENTE EN FOSSIELE MOLLUSKEN"

door

Henk K. Mienis

Bij het doorbladeren van de voor iedere serieuze malacoloog onontbeerlijke "Systematische lijst van Nederlandse recente en fossiele Mollusken" (Janssen, 1975) viel het mij op dat in het algemeen de meest moderne interpretaties van nomenclatorische problemen en soort opvattingen gegeven zijn. Hier en daar is zelfs op nog ongepubliceerd onderzoek vooruit gelopen zoals bijvoorbeeld in het geval van Cernuella (Cernuella) aginnica (Locard, 1882), elders echter zijn moderne zienswijzes waarschijnlijk over het hoofd gezien (of moedwillig niet gevolgd?). Bij twee van deze gevallen uit de laatste categorie wil ik hier even stilstaan.

037100 Paladilhia bourguignati (Locard, 1883)

In een uitvoerige studie heeft Boeters (1967: 163) er op gewezen dat deze soort thuishoort in de speciesgroep van Avenionia brevis. Het onder de naam "bourguignati" aangevoerde materiaal uit Nederland en België werd echter niet identiek gevonden met materiaal van Avenionia brevis bourguignati van de typelocaliteit Courtenet, Dépt. Aube, Frankrijk. Als resultaat daarvan beschreef Boeters het Nederlandse en Belgische materiaal als een nieuwe ondersoort: Avenionia brevis roberti. Als typelocaliteit werd helaas de inmiddels verdwenen put van de Macker, Lombok, Maastricht, aangewezen.

De naam in de "Systematische lijst" moet hierdoor veranderd worden in: 037100 Avenionia brevis roberti Boeters, 1967.

037300 Pseudamnicola (Pseudamnicola) confusa (von Frauenfeld, 1863)

In een vergelijkende studie van de anatomie van Pseudamnicola lucensis (Issel, 1866), typesoort van het genus Pseudamnicola Paulucci, 1878, en P.confusa (von Frauenfeld, 1863) heeft Boeters (1971) aangetoond dat de laatste soort niet als een Pseudamnicola beschouwd kan worden. Voor deze soort werd een nieuw genus: Mercuria ingevoerd zodat de naam als volgt in de "Systematische lijst" gewijzigd moet worden: 037300 Mercuria confusa (von Frauenfeld, 1863).

Een verdere opmerking verdient het gebruik van de namen ingevoerd door Gmelin in de 13de druk van de "Systema Naturae". In de systematische lijst worden dergelijke namen nu eens aan Gmelin, 1790 dan weer aan Gmelin, 1791 toegeschreven. Het is een bekend feit dat de 13de uitgave van de "Systema Naturae" niet in één jaar werd uitgegeven maar volgens het volgende staatje:

|        |     |               |      |
|--------|-----|---------------|------|
| Vol. 1 | (1) | pp. 1-232     | 1788 |
| Vol. 1 | (2) | pp. 233-1032  | 1789 |
| Vol. 1 | (3) | pp. 1033-1516 | 1789 |
| Vol. 1 | (4) | pp. 1517-2224 | 1790 |
| Vol. 1 | (5) | pp. 2225-3020 | 1791 |
| Vol. 1 | (6) | pp. 3021-3910 | 1791 |
| Vol. 1 | (7) | pp. 3911-4120 | 1792 |

Alle beschrijvingen van mollusken verschenen in de zesde aflevering, zodat van de volgende soorten het jaartal 1790 achter Gmelin's naam in 1791 veranderd moet worden:

- 020200 Macoma (Macoma) calcarea (Gmelin, 1791)  
031000 Dentalium (Dentalium) sexangulum Gmelin, 1791  
032800 Margarites (Margarites) groenlandica (Gmelin, 1791)  
037000 Hydrobia (Hydrobia) stagnorum (Gmelin, 1791)  
047900 Acrybia (Amauropsis) islandica (Gmelin, 1791)

Verder heeft Boeters (1968) er op gewezen dat Bythinella dunkeri reeds in 1857 door von Frauenfeld is beschreven (het werk is zelfs gedateerd 1856!) en niet in 1863 zoals meestal vermeld wordt. Dit resulteert in de volgende verandering:

- 036800 Bythinella (Bythinella) dunkeri (von Frauenfeld, 1857).

#### Geraadpleegde literatuur

- Boeters, H.D., 1967. Bythinella brevis auct. und die Gattung Avenionia Nicolas 1882 (Prosobranchia, Hydrobiidae). Arch. Moll., 96 (3-6): 155-165.  
Boeters, H.D., 1968. Die Hydrobiidae Badens, der Schweiz und der benachbarten französischen Départements. Mitt. bad. Landesver. Naturk. Naturschutz, (NF) 9: 755-778.  
Boeters, H.D., 1971. Pseudamnicola Paulucci, 1878 und Mercuria n. gen. (Prosobranchia, Hydrobiidae), Arch. Moll., 101 (1-4): 175-181.  
Gmelin, J.F., 1791. Systema Naturae, 13de druk, 1 (6): 3021-3910.  
Janssen, A.W., 1975. Systematische lijst van Nederlandse recente en fossiele Mollusken. Meded. Werkgr. Tert. Kwart. Geol., 12 (4): 115-170.  
Wenz, W., 1939. Gastropoda. Handb. Paläozool., 6 (1,3): 481-720.